

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΕΝΩΣΗ
ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ
ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΡΓΩΝ**

Προς

**Τους Συνδέσμους Εργοληπτών Δημοσίων Έργων
Μέλη της ΠΕΣΕΔΕ**

Αρ. Πρωτ. 869

Αθήνα, 12 Σεπτεμβρίου 2013

Θέμα: Σημαντική απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου (αριθ. απόφασης 10/2013) για την τοκοφορία των λογαριασμών.

Σχολιασμός του Νομικού Συμβούλου της ΠΕΣΕΔΕ κου Τάσου Γακίδη.

Σημαντική απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου (αριθ. απόφασης 10/2013): Στην έννοια της "εμπορικής συναλλαγής", των άρθρων 2 της Οδηγίας 2000/35/ΕΚ και 3 του Π.Δ. 166/2003 (που ενσωμάτωσε την Οδηγία στην ελληνική έννομη τάξη) εμπίπτει και η εκτέλεση δημοσίων έργων. Συμβάσεις που συνήφθησαν μετά την πάροδο της προθεσμίας ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2000/35/ΕΚ στην ελληνική έννομη τάξη (8. 8. 2002) διέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 1 γ - δ' της Οδηγίας ως προς το δικαίωμα του δανειστή στους τόκους υπερημερίας και ιδίως ως προς το ύψος του σχετικού επιτοκίου, κατ' αποκλεισμόν των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 10 του Ν. 1418/1984.

Λαμβανομένου υπόψη του σκεπτικού της απόφασης της Ολ. του Αρείου Πάγου θεωρώ ότι οι ανάδοχοι δημοσίων έργων, των οποίων οι συμβάσεις συνήφθησαν μετά τις 8. 8. 2002 και δεν έχει παρέλθει πενταετία από τη διενέργεια της οριστικής παραλαβής τους, δύνανται να διεκδικήσουν τόκους υπερημερίας για την καθυστερημένη εξόφληση των πιστοποιήσεων των έργων έστω και αν δεν υπέβαλαν οχλήσεις για την τοκοφορία τους.

Υπενθυμίζω, τέλος, ότι με την παράγραφο Ζ' του Ν. 4152/2013 (ΦΕΚ Α 107/9. 5 2013) ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2011/7/ΕΕ για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, το κείμενο της οποίας παρατίθεται μετά το απόσπασμα της απόφασης της Ολομ. του Αρείου Πάγου.

Συνημ.: Απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου (αριθ. απόφασης 10/2013)

10/2013 ΑΠ (ΟΛΟΜ)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

III. Από τις διατάξεις του άρθρου 189 παρ. 3 και ήδη 249 παρ.1 και 3 της Ενοποιημένης Απόδοσης της Συνθήκης της ΕΟΚ προκύπτει ότι οι οδηγίες αποτελούν παράγωγο κοινοτικό δίκαιο και δεσμεύουν κάθε κράτος-μέλος της Κοινότητας, στο οποίο απευθύνονται, καθόσον αφορούν το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα (αρχή της αποτελεσματικότητας), αλλά αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Γι' αυτό, απευθύνονται κατ' ανάγκην όχι απ' ευθείας προς τους ιδιώτες, θεσπίζοντας δικαιώματα και υποχρεώσεις τους, αλλά μόνο προς τα κράτη-μέλη, αφού μόνον αυτά έχουν την δυνατότητα να λάβουν τα μέτρα με τα οποία θα καταστεί δυνατή η επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος. Αν η οδηγία περιέχει κανόνες σαφείς και ορισμένους, δεκτικούς απευθείας εφαρμογής (δηλ. χωρίς αιρέσεις ή περιθώρια επιλογής), η παράλειψη του εθνικού νομοθέτη να την εκτελέσει εμπρόθεσμα συνεπάγεται την άμεση ισχύ της στην εσωτερική έννομη τάξη του κράτους μέλους που είναι ο παραλήπτης της οδηγίας. Η ισχύς της, όμως, εκτείνεται μόνο κατά του κράτους μέλους που παρέλειψε να την καταστήσει εθνικό δίκαιο και των αντίστοιχων κρατικών φορέων. Δεν εκτείνεται και στις σχέσεις μεταξύ των ιδιωτών, είναι δηλ. κάθετη και όχι οριζόντια. Η οριζόντια ισχύς της ολοκληρώνεται μόνο με την έκδοση πράξης του εθνικού νομοθέτη που μετατρέπει την οδηγία σε κανόνα του εσωτερικού δικαίου (ΟλομΑΠ 31/2009, 19/2007). Κατά πάσαν περίπτωση όμως και κατ' εφαρμογήν του εθνικού δικαίου, είτε πρόκειται για προγενέστερες ή μεταγενέστερες της οδηγίας διατάξεις, οι εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων, των κρατών μελών κατά την ερμηνεία του εθνικού δικαίου, στα πλαίσια της συνεργασίας των κρατών μελών με την ΕΕ και της διασφάλισης του πεδίου εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου κατά τα άρθρα 10, 249 παρ. 3 της ΣυνθΕΟΚ και 28 του Συντάγματος, έχουν την υποχρέωση να εξασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και των οδηγιών, έστω και αν αυτές δεν έχουν ακόμη μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο, εφόσον είναι αρκούντως ακριβείς και ανεπιφύλακτες ή στα σημεία που είναι ακριβείς και ανεπιφύλακτες (ΟλομΑΠ 31/2009, 18/2006, απόφαση ΔΕΚ της 24-5-2012 C-97/11, σκέψεις 28, 29, 33, υπόθεση ΔΕΚ της 5-10-2004 C-397/01 έως C-403/01). Ως προς την προαναφερθείσα, ειδικότερα, άμεση ισχύ της Οδηγίας έναντι του Κράτους μέλους, στον όρο "Κράτος" υπάγεται και το κράτος ως εργοδότης (απόφαση ΔΕΚ της 26- 10-1986, Marshall, 152/84, Συλλ.1986.749), καθώς και οι οργανισμοί στους οποίους, ασχέτως της νομικής τους μορφής, έχει ανατεθεί με πράξη της δημόσιας αρχής η παροχή υπηρεσιών δημόσιου συμφέροντος, υπό την εποπτεία της αρχής αυτής (απόφαση ΔΕΚ της 12-7-1990, Foster κ.α., C- 188/89, Συλλ 1990. I-3313, σκέψη 20), δεν μπορεί δε το κράτος μέλος που δεν εξέδωσε εγκαίρως τα μέτρα μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο να αντιτάσσει κατά του φυσικού ή νομικού προσώπου την παράλειψη συμμορφώσεώς του στην οδηγία (ΔΕΚ, υπόθεση 8/81, Becker, Συλλ 1982.53 σκέψεις 21-24), και η επίκληση από το φυσικό ή νομικό πρόσωπο της οδηγίας έχει ως συνέπεια την μη εφαρμογή κανόνα εθνικού δικαίου που είναι αντίθετος προς τις διατάξεις της οδηγίας (ΔΕΚ 20-4-1999, Skandia, C-241/97, Συλλ 1999.1-1879, σκέψη 57).²²

IV. Κατά την έννοια του άρθρου 559 αρ. 1 του ΚΠολΔ υπάρχει παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου που δημιουργεί τον αντίστοιχο λόγο αναιρέσεως όταν το δικαστήριο της ουσίας δεν εφαρμόζει κανόνα δικαίου του οποίου, ενόψει των πραγματικών παραδοχών του δικαστηρίου, συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής, ή εφαρμόζει τέτοιον κανόνα, του οποίου, ενόψει των ίδιων παραδοχών, δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής, καθώς και όταν εφαρμόζει εσφαλμένα τον κανόνα δικαίου (ΟλομΑΠ 31/2009). Εξάλλου, με το π.δ. 166/2003 προσαρμόστηκε η ελληνική νομοθεσία στην Οδηγία 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29-6-2000 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (άρθρ. 1 π.δ.166/2003). Κατά το άρθρο 2

του διατάγματος αυτού οι διατάξεις του εφαρμόζονται στις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής από εμπορική συναλλαγή, κατά δε το άρθρο 3 αρ.1 του ίδιου διατάγματος "εμπορική συναλλαγή" είναι κάθε συναλλαγή μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίων αρχών, η οποία συνεπάγεται την παράδοση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής (άρθρ. 2 αρ.1 οδηγίας 2000/35). Το ίδιο άρθρο 3 αρ.1α' του π.δ. 166/2003 διαλαμβάνει ότι "δημόσια αρχή" είναι κάθε αναθέτουσα αρχή, όπως ορίζεται στα αναφερόμενα προεδρικά διατάγματα για τις δημόσιες συμβάσεις, μεταξύ των οποίων και εκείνες των δημοσίων έργων (π.δ. 334/2000, ΦΕΚ Α' 279). Από την τελευταία αυτή διάταξη, σε συνδυασμό με την 19η αιτ. σκέψη της οδηγίας 2000/35/EK, όπου ορίζεται ότι "Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να απαγορεύει την κατάχρηση της ελευθερίας των συμβάσεων εις βάρος του δανειστή (...). Όταν ο κύριος ανάδοχος επιβάλλει στους προμηθευτές και τους υπεργολάβους του όρους πληρωμής οι οποίοι δεν δικαιολογούνται από τους όρους που ισχύουν γι' αυτόν, αυτοί μπορούν να θεωρηθούν ως παράγοντες που συνιστούν μια τέτοια κατάχρηση (.....), αλλά και την 22η αιτ. σκέψη της οδηγίας, όπου ορίζεται ότι "Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να διέπει όλες τις εμπορικές συναλλαγές, μεταξύ των κυρίων αναδόχων και των προμηθευτών και υπεργολάβων τους, ανεξαρτήτως του εάν αυτές διενεργούνται μεταξύ ιδιωτικών ή δημοσίων επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίων αρχών (...). Κατά συνέπεια θα πρέπει επίσης να διέπει όλες τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κυρίων αναδόχων και των προμηθευτών και υπεργολάβων τους", προκύπτει ότι στην προαναφερθείσα έννοια της "εμπορικής συναλλαγής", των άρθρων 3 του π.δ. 166/2003 και 2 της οδηγίας 2000/35 εμπίπτει και η εκτέλεση δημοσίων έργων. Τούτο άλλωστε ρητώς ορίζεται ήδη στην 11η αιτ. σκέψη της οδηγίας 2011/ΕΕ της 16-2-2011 (αναδιατύπωση διατάξεων οδηγίας 2000/35), κατά την οποία "στην παράδοση αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν η σχεδίαση και η εκτέλεση δημοσίων έργων και κτιρίων και τα έργα πολιτικών μηχανικών". Περαιτέρω, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 του π.δ. 166/2003, η ισχύς του διατάγματος αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επομένως από την 5-6-2003 (ΦΕΚ Α 138/5-6-2003), εξαιρούνται δε του διατάγματος οι συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την ημερομηνία της ισχύος του. Σύμφωνα δε (όμως) με το άρθρο 6 παρ.1 και 3 της Οδηγίας 2000/35 τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία πριν από τις 8 Αυγούστου 2002, κατά δε τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν μεταξύ των άλλων και τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από τις 8 Αυγούστου 2002. Από τα αμέσως ανωτέρω προκύπτει ότι η ειρημένη Οδηγία 2000/35/EK ενσωματώθηκε στο Ελληνικό δίκαιο την 5-6-2003 (έναρξη ισχύος π.δ. 166/2003), ήτοι μετά την παρέλευση της προθεσμίας προσαρμογής (μέχρι 8-8-2002) που όριζε η οδηγία, εξαιρέθηκαν δε της εφαρμογής του π.δ. 166/2003 οι συμβάσεις που είχαν συναφθεί προ της ισχύος του π.δ. 166/2003, ενώ κατά την Οδηγία μπορούσαν να εξαιρεθούν οι συμβάσεις που είχαν συναφθεί μέχρι την 8-8-2002, κατά τα προεκτεθέντα. Στο άρθρο 4 του π.δ. 166/2003 για τον τόκο σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής (άρθρ.3 παρ.1γ-δ' Οδηγίας 2000/35) ορίζεται μεταξύ των άλλων ότι ο δανειστής δικαιούται τόκους εφόσον α) έχει εκπληρώσει τις συμβατικές και νόμιμες υποχρεώσεις του και β) δεν έχει εισπράξει εγκαίρως το οφειλόμενο ποσό, εκτός εάν δεν υπάρχει ευθύνη του οφειλέτη για την καθυστέρηση (παρ.3), και ότι το ύψος του τόκου υπερημερίας που είναι υποχρεωμένος να καταβάλει ο οφειλέτης υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην πιο πρόσφατη κυρία πράξη αναχρηματοδότησης, η οποία πραγματοποιείται πριν από την πρώτη ημερολογιακή ημέρα του οικείου εξαμήνου ("επιτόκιο αναφοράς"), προσαυξημένο κατά επτά εκατοστιαίες μονάδες ("περιθώριο"), εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, το δε επιτόκιο αναφοράς που ισχύει στην πρώτη ημερολογιακή ημέρα του οικείου εξαμήνου εφαρμόζεται και για τους επόμενους έξι μήνες (παρ.4). Η τελευταία αυτή διάταξη του άρθρου 3 παρ.1γ-δ' της Οδηγίας 2000/35/EK ως προς το δικαίωμα του δανειστή στους τόκους υπερημερίας και ιδίως ως προς το ύψος του σχετικού επιτοκίου, όπως από αυτήν προκύπτει, περιέχει κανόνες σαφείς και ορισμένους, χωρίς αιρέσεις ή περιθώρια επιλογής, και επομένως δεκτικούς απευθείας εφαρμογής έναντι των κρατών μελών (ήδη ad hoc υπόθεση ΔΕΚ της 24-5-2012 C-97/11,

σκέψεις 36, 37, 38) και εν προκειμένω του Ελληνικού κράτους, το οποίο δεν μπορεί να αντιτάξει στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο την παράλειψή του να συμμορφωθεί εγκαίρως, εντός δηλαδή της προθεσμίας προσαρμογής, προς την οδηγία. Επομένως η ένδικη σύμβαση, που συνήφθη την 21-5-2003, ήτοι μετά την κατά τα ανωτέρω πάροδο της προθεσμίας ενσωμάτωσης της οδηγίας 2000/35 στην ελληνική έννομη τάξη (8-8-2002) αλλά πριν από την ενσωμάτωσή της στο Ελληνικό δίκαιο (5-6-2003, έναρξη ισχύος π.δ. 166/2003), μεταξύ δε της αναιρεσίβλητης, ως δημόσιου φορέα, και της αναιρεσείουσας κοινοπραξίας, δηλαδή όχι μεταξύ ιδιωτών, διέπεται ως προς το κρίσιμο εν προκειμένω ζήτημα του ποσοστού τόκου υπερημερίας από τις ανωτέρω διατάξεις της Οδηγίας 2000/35/ΕΚ, στις οποίες υπάγεται και των οποίων (διατάξεων) συνέτρεχαν, υπό τις πραγματικές παραδοχές του Εφετείου, οι προϋποθέσεις εφαρμογής, κατ' αποκλεισμόν των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 10 του ν.1418/1984. Επομένως το Εφετείο, που δεν εφήρμοσε τις ειρημένες διατάξεις του άρθρου 3παρ.1γ-δ' της Οδηγίας 2000/35/ΕΚ (άρθρ. 4 παρ.4 π.δ. 166/2003), αλλά την μη εφαρμοστέα εν προκειμένω διάταξη του άρθρου 5 παρ.10 του ν. 1418/1984, παραβίασε τις ουσιαστικού δικαίου αυτές διατάξεις, όπως βάσιμα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα με τον πρώτο από τους παραπεμφθέντες, δεύτερον δε του αναιρετηρίου, από το άρθρο 559 αρ. 1 (όχι και 19), λόγο αναιρέσεως. [2]

ΟΔΗΓΙΑ 2011/7/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16ης Φεβρουαρίου 2011 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (1),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία (2),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Πρόκειται να γίνουν αρκετές ουσιαστικές αλλαγές στην οδηγία 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (3). Για λόγους σαφήνειας και εξορθολογισμού, είναι επιθυμητή η αναδιατύπωση των εν λόγω διατάξεων.

(2) Η πλειονότητα των αγαθών και των υπηρεσιών παρέχονται στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς από οικονομικούς φορείς σε άλλους οικονομικούς φορείς και σε δημόσιες αρχές με προθεσμιακή πληρωμή, βάσει της οποίας ο προμηθευτής παρέχει στον πελάτη του χρόνο να πληρώσει το τιμολόγιο, όπως έχει συμφωνηθεί μεταξύ των μερών ή όπως καθορίζεται στο τιμολόγιο του προμηθευτή ή όπως ορίζεται από τη νομοθεσία.

(3) Πολλές πληρωμές στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των οικονομικών φορέων ή μεταξύ των οικονομικών φορέων και των δημόσιων αρχών γίνονται αργότερα από την ημερομηνία που έχει συμφωνηθεί στη σύμβαση ή που καθορίζεται στους γενικούς εμπορικούς όρους. Παρά το γεγονός ότι τα αγαθά έχουν παραδοθεί ή οι υπηρεσίες έχουν παρασχεθεί, πολλά από τα αντίστοιχα τιμολόγια πληρώνονται πολύ αργότερα από την προθεσμία τους. Αυτού του είδους οι καθυστερήσεις πληρωμών επηρεάζουν αρνητικά τη ρευστότητα και περιπλέκουν τη χρηματοοικονομική διαχείριση των επιχειρήσεων. Επηρεάζουν, επίσης, την ανταγωνιστικότητα και την αποδοτικότητά τους, όταν ο

πιστωτής υποχρεώνεται να ζητήσει εξωτερική χρηματοδότηση λόγω των καθυστερήσεων πληρωμών. Ο κίνδυνος αρνητικών επιπτώσεων αυξάνεται κατά πολύ σε περιόδους οικονομικής κάμψης, όταν η πρόσβαση σε χρηματοδότηση είναι δυσκολότερη.

(4) Ο δικαστικός διακανονισμός των απαιτήσεων που συνδέονται με τις καθυστερήσεις πληρωμών διέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (4), τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 805/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις (5), τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1896/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής (6), και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 861/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών (7). Ωστόσο, είναι αναγκαίο να θεσπιστούν συμπληρωματικές διατάξεις, με σκοπό την αποτροπή των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές.

(5) Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συναλλάσσονται σε όλη την εσωτερική αγορά υπό συνθήκες που να διασφαλίζουν ότι οι διασυνοριακές συναλλαγές δεν συνεπάγονται μεγαλύτερους κινδύνους από τις εγχώριες πωλήσεις. Η εφαρμογή ουσιαδώς διαφορετικών κανόνων για τις εγχώριες και τις διασυνοριακές συναλλαγές θα οδηγούσε σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

(1) ΕΕ C 255 της 22.9.2010, σ. 42.

(2) Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Οκτωβρίου 2010 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 24ης Ιανουαρίου 2001.

(3) ΕΕ L 200 της 8.8.2000, σ. 35.

(4) ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

(5) ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 15.

(6) ΕΕ L 399 της 30.12.2006, σ. 1.

(7) ΕΕ L 199 της 31.7.2007, σ. 1.

(6) Η Επιτροπή, με την ανακοίνωση της 25ης Ιουνίου 2008 με τίτλο «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις — Μια "Small Business Act" για την Ευρώπη», υπογράμμισε την ανάγκη να διευκολυνθεί η πρόσβαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στη χρηματοδότηση και να αναπτυχθεί ένα νομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον το οποίο να ευνοεί τις έγκαιρες πληρωμές στις εμπορικές συναλλαγές. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι δημόσιες αρχές έχουν ιδιαίτερη ευθύνη στο πλαίσιο αυτό. Τα κριτήρια για τον καθορισμό των ΜΜΕ καθορίζονται με τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (1).

(7) Μία από τις προτεραιότητες που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 26ης Νοεμβρίου 2008 με τίτλο «Ένα Ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας» συνίσταται στη μείωση του διοικητικού φόρτου και την προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω, μεταξύ άλλων, της καταρχήν εξασφάλισης ότι εξοφλούνται τα τιμολόγια για τα αγαθά και τις υπηρεσίες, περιλαμβανομένων και των τιμολογίων των ΜΜΕ, εντός ενός μηνός, ώστε να αντιμετωπιστούν οι περιορισμοί ρευστότητας.

(8) Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να περιορίζεται στις πληρωμές που γίνονται ως αμοιβή για εμπορικές συναλλαγές. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να διέπει τις

συναλλαγές με τους καταναλωτές, τους τόκους που καταβάλλονται σε σχέση με άλλες πληρωμές, π.χ. πληρωμές δυνάμει της νομοθεσίας για τις επιταγές και τις συναλλαγματικές ή τις πληρωμές στο πλαίσιο αποζημίωσης, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών από τις ασφαλιστικές εταιρείες. Επίσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να εξαιρούν οφειλές που αποτελούν αντικείμενο διαδικασίας αφερεγγυότητας, συμπεριλαμβανομένων διαδικασιών αναδιάρθρωσης χρέους.

(9) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να διέπει όλες τις εμπορικές συναλλαγές, ανεξαρτήτως του εάν αυτές διενεργούνται μεταξύ ιδιωτικών ή δημόσιων επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών, δεδομένου ότι οι δημόσιες αρχές προβαίνουν σε σημαντικό όγκο πληρωμών προς τις επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, θα πρέπει επίσης να διέπει όλες τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κύριων αναδόχων και των προμηθευτών και υπεργολάβων τους.

(10) Το γεγονός ότι τα ελευθέρια επαγγέλματα εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να οδηγεί τα κράτη μέλη να τα αντιμετωπίζουν ως επιχειρήσεις ή εμπόρους για σκοπούς άσχετους με το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(11) Στην παράδοση αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν η σχεδίαση και η εκτέλεση δημόσιων έργων και κτιρίων και τα έργα πολιτικού μηχανικού.

(12) Η καθυστέρηση πληρωμής αποτελεί παράβαση συμβατικής υποχρέωσης η οποία έχει γίνει οικονομικά ελκυστική για τους οφειλέτες στα περισσότερα κράτη μέλη λόγω των χαμηλών ή των ανύπαρκτων τόκων υπερημερίας που επιβάλλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών και/ή της βραδύτητας των διαδικασιών είσπραξης. Για να αναστραφεί η τάση αυτή και για να αποθαρρύνονται οι καθυστερήσεις, απαιτείται αποφασιστική μεταστροφή προς την υιοθέτηση νοοτροπίας έγκαιρης πραγματοποίησης των πληρωμών, τέτοια που, μεταξύ άλλων, να θεωρείται πάντα ο αποκλεισμός του δικαιώματος χρέωσης τόκου κατάφωρα καταχρηστική συμβατική ρήτρα ή πρακτική. Η μεταστροφή αυτή θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τον καθορισμό ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις προθεσμίες πληρωμής και την αποζημίωση των πιστωτών για τις δαπάνες που υφίστανται, επίσης δε θα πρέπει στο πλαίσιο αυτό ο αποκλεισμός του δικαιώματος αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης να θεωρείται καταφανώς καταχρηστικός.

(13) Θα πρέπει κατά συνέπεια να προβλεφθεί ότι οι συμβατικές προθεσμίες πληρωμής μεταξύ επιχειρήσεων δεν μπορούν, κατά γενικό κανόνα, να υπερβαίνουν τις 60 ημερολογιακές ημέρες. Μπορεί, ωστόσο, να υπάρξουν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι επιχειρήσεις χρειάζονται μεγαλύτερες προθεσμίες πληρωμής, για παράδειγμα όταν οι επιχειρήσεις επιθυμούν να παράσχουν εμπορική πίστη στους πελάτες τους. Θα πρέπει, επομένως, να διατηρηθεί η δυνατότητα των μερών να συμφωνούν ρητά για προθεσμίες πληρωμής μεγαλύτερες των 60 ημερών, εφόσον η παράταση αυτή δεν είναι κατάφωρα καταχρηστική για τον πιστωτή.

(14) Για λόγους συνέπειας της ενωσιακής νομοθεσίας, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να ισχύσει ο ορισμός της «αναθέτουσας αρχής» της οδηγίας 2004/17/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (2), και της οδηγίας 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (3).

(15) Οι οφειλόμενοι νόμιμοι τόκοι υπερημερίας θα πρέπει να υπολογίζονται σε ημερήσια βάση ως απλοί τόκοι, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1971, περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες (4).

(16) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να υποχρεώνει τους πιστωτές να απαιτούν τόκους υπερημερίας. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης πληρωμής, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να επιτρέπει στον πιστωτή να χρεώνει τόκους υπερημερίας χωρίς προηγούμενη όχληση για μη εκτέλεση ή άλλη παρεμφερή ειδοποίηση προς τον οφειλέτη σχετικά με την υποχρέωσή του να πληρώσει.

(17) Οι πληρωμές που πραγματοποιεί ο οφειλέτης θα πρέπει να θεωρούνται εκπρόθεσμες, για τον σκοπό της τεκμηρίωσης απαίτησης τόκων υπερημερίας, εφόσον ο πιστωτής δεν έχει στη διάθεσή του το οφειλόμενο ποσό κατά την καταληκτική ημερομηνία, ενώ έχει εκπληρώσει τις νομικές και συμβατικές υποχρεώσεις του.

(1) ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36.

(2) ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 1.

(3) ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 114.

(4) ΕΕ L 124 της 8.6.1971, σ. 1.

(18) Τα τιμολόγια θεμελιώνουν απαίτηση πληρωμής και συνιστούν σημαντικά έγγραφα στην αλυσίδα των συναλλαγών που αφορούν την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών, μεταξύ άλλων για τον προσδιορισμό προθεσμιών πληρωμής. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν συστήματα που να παρέχουν ασφάλεια δικαίου όσον αφορά την ακριβή ημερομηνία παραλαβής των τιμολογίων από τους οφειλέτες, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, στον οποίο η παραλαβή τιμολογίων θα μπορούσε να δημιουργεί ηλεκτρονικό τεκμήριο και ο οποίος υπάγεται εν μέρει στις διατάξεις περί τιμολόγησης της οδηγίας 2006/112/EK του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (1).

(1) ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

(19) Είναι αναγκαία η ικανή αποζημίωση των πιστωτών για τα έξοδα είσπραξης που οφείλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών, ώστε να αποτρέπονται τέτοιου είδους καθυστερήσεις. Τα έξοδα είσπραξης θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνουν την είσπραξη του διοικητικού κόστους και την αποζημίωση για το εσωτερικό κόστος που οφείλεται στην καθυστέρηση της πληρωμής για την οποία η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθορίσει ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό το οποίο θα μπορεί να αθροίζεται με τον τόκο υπερημερίας. Η αντιστάθμιση σε μορφή κατ' αποκοπήν ποσού θα πρέπει να αποσκοπεί στον περιορισμό του διοικητικού και του εσωτερικού κόστους που συνεπάγεται η είσπραξη. Η αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης θα πρέπει να καθορίζεται με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων, σύμφωνα με τις οποίες το εθνικό δικαστήριο μπορεί να χορηγεί στον πιστωτή αποζημίωση για κάθε πρόσθετη ζημία που συνδέεται με την καθυστερημένη πληρωμή του οφειλέτη.

(20) Εκτός από την απαίτηση καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού για τα έξοδα είσπραξης, οι πιστωτές θα πρέπει να έχουν και δικαίωμα αποζημίωσης για τα άλλα έξοδα είσπραξης που προκύπτουν εξαιτίας της υπερημερίας του οφειλέτη. Στα εν λόγω έξοδα θα πρέπει να συγκαταλέγονται ιδίως αυτά που προέκυψαν για τους πιστωτές εξαιτίας της χρήσης δικηγόρου ή οργανισμού είσπραξης οφειλών.

(21) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να προβλέπουν ως αποζημίωση για το κόστος είσπραξης ποσά κατ' αποκοπήν υψηλότερα και συνεπώς ευνοϊκότερα για τον πιστωτή ή να αυξάνουν τα ποσά αυτά, μεταξύ άλλων προκειμένου να συμβαδίζουν με τον πληθωρισμό.

(22) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζει την πραγματοποίηση πληρωμών με δόσεις ή κλιμακωτών πληρωμών. Ωστόσο, κάθε δόση ή πληρωμή θα πρέπει να καταβάλλεται σύμφωνα με

τους συμφωνημένους όρους και να υπόκειται στους κανόνες περί εκπρόθεσμων πληρωμών που περιλαμβάνονται στην παρούσα οδηγία.

(23) Κατά γενικό κανόνα, οι δημόσιες αρχές διαθέτουν ασφαλέστερες, προβλέψιμες και συνεχείς ροές εσόδων συγκριτικά με τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, πολλές δημόσιες αρχές μπορούν να λάβουν χρηματοδοτήσεις με ελκυστικότερους όρους από τις επιχειρήσεις. Παράλληλα, οι δημόσιες αρχές εξαρτώνται λιγότερο από ό,τι οι επιχειρήσεις από τη διαμόρφωση σταθερών εμπορικών σχέσεων για την επίτευξη των στόχων τους. Οι μεγάλες προθεσμίες πληρωμής και οι καθυστερήσεις στις πληρωμές από δημόσιες αρχές, για εμπορεύματα και υπηρεσίες, προκαλούν αδικαιολόγητο κόστος για τις επιχειρήσεις. Επομένως, είναι σκόπιμο να καθιερωθούν ειδικοί κανόνες για τις εμπορικές συναλλαγές που αφορούν την πώληση εμπορευμάτων ή την παροχή υπηρεσιών από επιχειρήσεις σε δημόσιες αρχές, οι οποίοι θα πρέπει να προβλέπουν ειδικότερα προθεσμίες πληρωμής κατά κανόνα όχι μεγαλύτερες από 30 ημερολογιακές ημέρες, εκτός αν στη σύμβαση προβλέπεται ρητά μεγαλύτερη προθεσμία η οποία τεκμηριώνεται αντικειμενικά υπό το πρίσμα του ιδιαίτερου χαρακτήρα ή των ειδικών χαρακτηριστικών της σύμβασης, και, σε κάθε περίπτωση, όχι μεγαλύτερες από 60 ημερολογιακές ημέρες.

(24) Θα πρέπει, ωστόσο, να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση των δημόσιων αρχών που ασκούν οικονομική δραστηριότητα βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα, προσφέροντας αγαθά ή υπηρεσίες στην αγορά ως δημόσιες επιχειρήσεις. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, να παρατείνουν τη συμβατική προθεσμία σε 60 ημερολογιακές ημέρες το πολύ.

(25) Ιδιαίτερη ανησυχία σε σχέση με την καθυστέρηση πληρωμής προκαλεί η κατάσταση των υπηρεσιών υγείας σε μεγάλο αριθμό κρατών μελών. Τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης, ως θεμελιώδες συστατικό μέρος της κοινωνικής υποδομής στην Ευρώπη, υποχρεώνονται συχνά να προσαρμόζουν τις ιδιαίτερες ατομικές ανάγκες στα οικονομικά τους, δεδομένου ότι η Ευρώπη γηράζει δημογραφικά, οι προσδοκίες αυξάνονται και η ιατρική προοδεύει. Όλα τα συστήματα έχουν να αντιμετωπίσουν την πρόκληση της κατά προτεραιότητα προώθησης της υγειονομικής μέριμνας κατά τρόπο που να εξισορροπεί τις ανάγκες των επιμέρους ασθενών με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι συνεπώς σε θέση να δίνουν στους δημόσιους φορείς παροχής ιατρικής μέριμνας τη δυνατότητα κάποιας ευελιξίας όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να παρατείνουν τη συμβατική προθεσμία σε 60 ημερολογιακές ημέρες το πολύ. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να διασφαλίζουν ότι οι πληρωμές στον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης θα γίνονται εντός των συμβατικών προθεσμιών πληρωμής.

(26) Προκειμένου να μην υπονομευτεί η επίτευξη του στόχου της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε η μέγιστη διάρκεια της διαδικασίας αποδοχής ή επαλήθευσης στις εμπορικές συναλλαγές να μην υπερβαίνει, κατά γενικό κανόνα, τις 30 ημερολογιακές ημέρες. Θα πρέπει, πάντως, να είναι δυνατόν η διαδικασία επαλήθευσης να υπερβαίνει τις 30 ημερολογιακές ημέρες, για παράδειγμα στην περίπτωση ιδιαίτερα σύνθετων συμβάσεων, αν τούτο συμφωνείται ρητά στη σύμβαση και σε οποιαδήποτε έγγραφο της διαδικασίας προσφορών και δεν είναι κατάφωρα καταχρηστικό για τον πιστωτή.

(27) Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση με τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών όσον αφορά τις χρηματοδοτικές και εμπορικές σχέσεις τους. Ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2), καθορίζει ότι οι πράξεις εκκαθάρισης, εντολής πληρωμής και πληρωμής των δαπανών από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης πρέπει να ολοκληρώνονται εντός των χρονικών ορίων που

καθορίζουν οι κανόνες εφαρμογής του. Οι εν λόγω κανόνες εφαρμογής προσδιορίζονται σήμερα με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2342/2002 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2002, για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1), και καθορίζουν τις περιπτώσεις στις οποίες δικαιούνται τόκους υπερημερίας οι πιστωτές οι πληρωμές προς τους οποίους καθυστερούν. Στο πλαίσιο της τακτικής επανεξέτασης των κανονισμών αυτών, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι μέγιστες προθεσμίες πληρωμής για τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ευθυγραμμίζονται με τις νόμιμες προθεσμίες που ισχύουν για τις δημόσιες αρχές σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

(2) ΕΕ L 248 της 16.9.2002, σ. 1.

(1) ΕΕ L 357 της 31.12.2002, σ. 1.

(28) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να απαγορεύει την κατάχρηση της ελευθερίας των συμβάσεων εις βάρος του πιστωτή. Κατά συνέπεια, όταν ένας όρος σύμβασης ή μια πρακτική σε σχέση με την ημερομηνία ή την προθεσμία πληρωμής, το επιτόκιο υπερημερίας ή την αποζημίωση για το κόστος είσπραξης δεν δικαιολογείται με βάση τους όρους που ισχύουν για τον οφειλέτη ή εξυπηρετεί κυρίως τον σκοπό της εξασφάλισης μεγαλύτερης ρευστότητας για τον οφειλέτη εις βάρος του πιστωτή, μπορεί να θεωρηθεί υπό την έννοια αυτή ότι προβλέπεται καταχρηστικώς. Προς τούτο, και σύμφωνα με το ακαδημαϊκό «σχέδιο κοινού πλαισίου αναφοράς», τυχόν συμβατικός όρος ή πρακτική που παρεκκλίνει κατάφωρα από τα συναλλακτικά ήθη και αντιβαίνει στην καλή πίστη και τη συναλλακτική δεοντολογία θα πρέπει να θεωρείται ότι προβλέπεται καταχρηστικώς για τον πιστωτή. Ειδικότερα, ο πλήρης αποκλεισμός του δικαιώματος χρέωσης τόκων θα πρέπει να θεωρείται πάντοτε κατάφωρα καταχρηστικός, ενώ ο αποκλεισμός του δικαιώματος αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης να εικάζεται ως καταφανώς καταχρηστικός. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τις εθνικές διατάξεις σχετικά με τον τρόπο σύναψης των συμβάσεων ή τις διατάξεις που ρυθμίζουν την ισχύ συμβατικών ρητρών που είναι καταχρηστικές για τον οφειλέτη.

(29) Στο πλαίσιο της ένταξης των προσπαθειών για την πρόληψη της κατάχρησης της συμβατικής ελευθερίας εις βάρος των πιστωτών, οργανώσεις επίσημα αναγνωρισμένες ότι εκπροσωπούν επιχειρήσεις και οργανώσεις που έχουν έννομο συμφέρον στην εκπροσώπηση επιχειρήσεων θα πρέπει να μπορούν να προσφεύγουν σε εθνικά δικαστήρια ή διοικητικές αρχές για να αποτρέπουν τη συνέχιση της εφαρμογής συμβατικών όρων ή πρακτικών κατάφωρα καταχρηστικών για τον πιστωτή.

(30) Ως συμβολή στην επίτευξη του στόχου της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη διάδοση ορθών πρακτικών, μεταξύ άλλων με την ενθάρρυνση της δημοσίευσης καταλόγου συνεπών πληρωτών.

(31) Είναι επιθυμητό να εξασφαλισθεί στους πιστωτές η δυνατότητα να επικαλούνται ρήτρα παρακράτησης της κυριότητας σε όλη την Ένωση κατά τρόπο που δεν εισάγει διακριτική μεταχείριση, εφόσον η ρήτρα παρακράτησης της κυριότητας είναι έγκυρη με βάση τις εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις που ορίζει το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

(32) Η παρούσα οδηγία απλώς ορίζει τον όρο «εκτελεστός τίτλος» αλλά δεν θα πρέπει να ρυθμίζει τις διάφορες διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης τέτοιου τίτλου, ούτε τους όρους σύμφωνα με τους οποίους μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί η αναγκαστική εκτέλεση τέτοιου τίτλου.

(33) Οι συνέπειες των καθυστερήσεων πληρωμών μπορούν να λειτουργήσουν αποτρεπτικά μόνον αν συνοδεύονται από ταχείες και αποτελεσματικές για τον πιστωτή διαδικασίες είσπραξης. Σύμφωνα με την αρχή της αποφυγής των διακρίσεων, που καθορίζεται στο άρθρο 18 της συνθήκης για

τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις διαδικασίες αυτές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση όλοι οι πιστωτές που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση.

(34) Προκειμένου να διευκολυνθεί η συμμόρφωση προς τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν την προσφυγή σε διαμεσολάβηση ή άλλα μέσα εναλλακτικής επίλυσης διαφορών. Η οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (2), ήδη θεσπίζει το πλαίσιο για συστήματα διαμεσολάβησης σε επίπεδο Ένωσης, ιδίως όσον αφορά διασυνοριακές διαφορές, χωρίς να εμποδίζει την εφαρμογή του σε εσωτερικά συστήματα διαμεσολάβησης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν τα ενδιαφερόμενα μέρη να καταρτίσουν εθελοντικούς κώδικες συμπεριφοράς, ιδίως ως συμβολή στην εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

(2) ΕΕ L 136 της 24.5.2008, σ. 3.

(35) Είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι οι διαδικασίες είσπραξης για μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις που συνδέονται με καθυστερήσεις πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές ολοκληρώνονται εντός βραχείας προθεσμίας, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή ταχείας διαδικασίας και ανεξάρτητα από το ποσό της οφειλής.

(36) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στην εσωτερική αγορά, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και, συνεπώς, δύναται, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

(37) Η υποχρέωση μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στην εθνική νομοθεσία θα πρέπει να περιοριστεί στις διατάξεις που αντιπροσωπεύουν ουσιώδη αλλαγή ως προς την οδηγία 2000/35/ΕΚ. Η υποχρέωση μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των διατάξεων που δεν τροποποιούνται απορρέει από την εν λόγω οδηγία.

(38) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής της οδηγίας 2000/35/ΕΚ.

(39) Σύμφωνα με το σημείο 34 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας (1), τα κράτη μέλη παροτρύνονται να καταρτίζουν, προς ιδία χρήση και προς όφελος της Ένωσης, τους δικούς τους πίνακες, οι οποίοι αποτυπώνουν, στο μέτρο του δυνατού, την αντιστοιχία της παρούσας οδηγίας με τα μέτρα που έλαβαν για τη μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο και να δημοσιοποιούν τους εν λόγω πίνακες,

(1) ΕΕ C 321 της 31.12.2003, σ. 1.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να ενισχυθεί με τον τρόπο αυτόν η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των ΜΜΕ.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλες τις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν οφειλές που αποτελούν αντικείμενο διαδικασίας αφερεγγυότητας κατά του οφειλέτη, συμπεριλαμβανομένων διαδικασιών αναδιάρθρωσης χρέους.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) «εμπορική συναλλαγή»: κάθε συναλλαγή μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών, η οποία οδηγεί στην παράδοση αγαθών ή στην παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής,

2) «δημόσια αρχή»: κάθε αναθέτουσα αρχή, όπως ορίζουν το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2004/17/EK και το άρθρο 1 παράγραφος 9 της οδηγίας 2004/18/EK, ανεξαρτήτως του αντικειμένου ή της αξίας της σύμβασης,

3) «επιχείρηση»: οιαδήποτε οργάνωση εκτός των δημόσιων αρχών, που ενεργεί στα πλαίσια της ανεξάρτητης οικονομικής ή επαγγελματικής της δραστηριότητας, ακόμη και αν η δραστηριότητα αυτή ασκείται από ένα και μόνο πρόσωπο,

4) «καθυστέρηση πληρωμής»: η μη πραγματοποίηση πληρωμής μέσα στη συμβατική ή εκ του νόμου προθεσμία, εφόσον πληρούνται οι όροι του άρθρου 3 παράγραφος 1 ή του άρθρου 4 παράγραφος 1,

5) «τόκος υπερημερίας»: ο νόμιμος τόκος υπερημερίας ή ο τόκος με επιτόκιο που έχει συμφωνηθεί μεταξύ επιχειρήσεων, υπό τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 7,

6) «νόμιμος τόκος υπερημερίας»: ο απλός τόκος για την καθυστερημένη πληρωμή σε επιτόκιο το οποίο είναι ίσο προς το σύνολο του επιτοκίου αναφοράς συν οκτώ τουλάχιστον επιπλέον ποσοστιαίες μονάδες,

7) «επιτόκιο αναφοράς»: ένα από τα ακόλουθα:

α) για κράτος μέλος που έχει ως νόμισμα το ευρώ, είτε:

i) το επιτόκιο που ορίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τις πλέον πρόσφατες βασικές της πράξεις αναχρηματοδότησης ή

ii) το οριακό επιτόκιο το οποίο προκύπτει από τη διαδικασία της προσφοράς με κυμαινόμενο επιτόκιο για τις πλέον πρόσφατες βασικές πράξεις αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας,

β) για κράτος μέλος που δεν έχει ως νόμισμα το ευρώ, το αντίστοιχο επιτόκιο που ορίζει η κεντρική εθνική του τράπεζα,

8) «οφειλόμενο ποσό»: το κυρίως ποσό που θα έπρεπε να έχει καταβληθεί μέσα στη συμβατική ή τη νόμιμη προθεσμία πληρωμής, συμπεριλαμβανομένων των εφαρμοζόμενων φόρων, δασμών, τελών ή επιβαρύνσεων που καθορίζονται στο τιμολόγιο ή την ισοδύναμη απαίτηση πληρωμής,

9) «παρακράτηση της κυριότητας»: κάθε συμβατική συμφωνία, με βάση την οποία ο πωλητής διατηρεί την κυριότητα των πωλουμένων αγαθών μέχρις ότου εξοφληθεί πλήρως το τίμημα,

10) «εκτελεστός τίτλος»: κάθε απόφαση ή διαταγή πληρωμής που εκδίδεται από δικαστήριο ή άλλη αρμόδια αρχή, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι προσωρινά εκτελεστές, είτε προς άμεση καταβολή είτε κατά δόσεις, η οποία παρέχει τη δυνατότητα στον πιστωτή να απαιτήσει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστική εκτέλεση έναντι του οφειλέτη.

Άρθρο 3 Εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, ο πιστωτής δικαιούται τόκο υπερημερίας χωρίς να απαιτείται όχληση, εφόσον πληρούνται οι εξής όροι:

α) ο πιστωτής έχει εκπληρώσει τις συμβατικές και νομικές του υποχρεώσεις, και

β) ο πιστωτής δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εγκαίρως, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το επιτόκιο αναφοράς που εφαρμόζεται:

α) για το πρώτο εξάμηνο του σχετικού έτους είναι το επιτόκιο που ίσχυε την 1η Ιανουαρίου του εν λόγω έτους,

β) για το δεύτερο εξάμηνο του σχετικού έτους είναι το επιτόκιο που ίσχυε την 1η Ιουλίου του εν λόγω έτους.

3. Εφόσον πληρούνται οι όροι της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τα ακόλουθα:

α) ότι ο πιστωτής έχει δικαίωμα τόκου υπερημερίας από την ημέρα που ακολουθεί την ημερομηνία πληρωμής ή το τέλος της προθεσμίας πληρωμής που ορίζει η σύμβαση,

β) εφόσον η ημερομηνία ή η προθεσμία πληρωμής δεν ορίζεται στη σύμβαση, ότι ο πιστωτής έχει δικαίωμα τόκου υπερημερίας κατά την εκπνοή οιασδήποτε από τα εξής χρονικά όρια:

i) 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής από τον οφειλέτη του τιμολογίου ή άλλης ισοδύναμης αίτησης για πληρωμή,

ii) εφόσον η ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή της ισοδύναμης αίτησης για πληρωμή δεν είναι βέβαιη, 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής των αγαθών ή παροχής των υπηρεσιών,

iii) εφόσον ο οφειλέτης παραλάβει το τιμολόγιο ή την ισοδύναμη αίτηση για πληρωμή πριν από τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής των αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,

iv) εφόσον προβλέπεται από τον νόμο ή τη σύμβαση διαδικασία αποδοχής ή επαλήθευσης, με την οποία διαπιστώνεται η αντιστοιχία των αγαθών ή υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση, και εάν ο οφειλέτης παραλάβει το τιμολόγιο ή την ισοδύναμη αίτηση για πληρωμή νωρίτερα από την ημερομηνία ή την ίδια ημερομηνία κατά την οποία διενεργείται η αποδοχή ή η επαλήθευση, 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία αυτή.

4. Όταν προβλέπεται διαδικασία αποδοχής ή επαλήθευσης, με την οποία διαπιστώνεται η αντιστοιχία των αγαθών ή υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η μέγιστη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας δεν υπερβαίνει τις 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής των αγαθών ή των υπηρεσιών, εκτός εάν ρητά συμφωνήθηκε διαφορετικά στο κείμενο της σύμβασης και υπό την προϋπόθεση ότι δεν είναι κατάφωρα καταχρηστική για τον πιστωτή υπό την έννοια του άρθρου 7.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η προθεσμία πληρωμής που καθορίζεται στη σύμβαση δεν υπερβαίνει τις 60 ημερολογιακές ημέρες, εκτός εάν ρητά συμφωνήθηκε διαφορετικά στο κείμενο της σύμβασης και υπό την προϋπόθεση ότι δεν είναι κατάφωρα καταχρηστική για τον πιστωτή υπό την έννοια του άρθρου 7.

Άρθρο 4 Συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, κατά τις εμπορικές συναλλαγές στις οποίες ο οφειλέτης είναι δημόσια αρχή, ο πιστωτής δικαιούται, κατά την εκπνοή της προθεσμίας που ορίζουν οι

παράγραφοι 3, 4 ή 6, νόμιμο τόκο υπερημερίας, χωρίς να απαιτείται όχληση, εφόσον πληρούνται οι εξής όροι:

α) ο πιστωτής έχει εκπληρώσει τις συμβατικές και νομικές του υποχρεώσεις, και

β) ο πιστωτής δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εγκαίρως, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το επιτόκιο αναφοράς που εφαρμόζεται:

α) για το πρώτο εξάμηνο του σχετικού έτους είναι το επιτόκιο που ίσχυε την 1η Ιανουαρίου του εν λόγω έτους,

β) για το δεύτερο εξάμηνο του σχετικού έτους είναι το επιτόκιο που ίσχυε την 1η Ιουλίου του εν λόγω έτους.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στις εμπορικές συναλλαγές στις οποίες ο οφειλέτης είναι δημόσια αρχή:

α) η προθεσμία πληρωμής δεν υπερβαίνει κανένα από τα ακόλουθα χρονικά όρια:

ii) εφόσον η ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή της ισοδύναμης αίτησης για πληρωμή δεν είναι βέβαιη, 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία της παραλαβής των αγαθών ή της παροχής των υπηρεσιών,

iii) εφόσον ο οφειλέτης παραλάβει το τιμολόγιο ή την ισοδύναμη αίτηση για πληρωμή πριν από τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία της παραλαβής των αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,

iv) εφόσον προβλέπεται από τον νόμο ή τη σύμβαση διαδικασία αποδοχής ή επαλήθευσης, με την οποία διαπιστώνεται η αντιστοιχία των αγαθών ή υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση, και εάν ο οφειλέτης παραλάβει το τιμολόγιο ή την ισοδύναμη αίτηση για πληρωμή νωρίτερα από την ημερομηνία ή την ίδια ημερομηνία κατά την οποία διενεργείται η αποδοχή ή η επαλήθευση, 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία αυτή,

β) η ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου δεν αποτελεί αντικείμενο συμβατικής συμφωνίας μεταξύ του οφειλέτη και του πιστωτή.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να παρατείνουν τις προθεσμίες της παραγράφου 3 στοιχείο α) σε 60 το πολύ ημερολογιακές ημέρες, για:

α) κάθε δημόσια αρχή που ασκεί οικονομική δραστηριότητα βιομηχανικής ή εμπορικής φύσης, με την προσφορά αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά, και η οποία υπόκειται, ως δημόσια επιχείρηση, στις απαιτήσεις διαφάνειας της οδηγίας 2006/111 /ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2006, για τη διαφάνεια των οικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημοσίων επιχειρήσεων καθώς και για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια εντός ορισμένων επιχειρήσεων (1),

(1) ΕΕ L 318 της 17.11.2006, σ. 17.

β) δημόσιες επιχειρήσεις που παρέχουν υγειονομική μέριμνα και είναι κατάλληλα αναγνωρισμένες για τον σκοπό αυτόν.

Αν κράτος μέλος αποφασίσει να παρατείνει τις προθεσμίες σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, διαβιβάζει στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εν λόγω παράταση μέχρι τις 16 Μαρτίου 2018.

Στη βάση αυτή, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, με την οποία αναφέρει ποια κράτη μέλη έχουν παρατείνει τις προθεσμίες τους σύμφωνα με την

παρούσα παράγραφο και λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, ιδίως για τις ΜΜΕ. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται ενδεχομένως από κατάλληλες προτάσεις.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η μέγιστη διάρκεια της διαδικασίας αποδοχής ή επαλήθευσης κατά την παράγραφο 3 στοιχείο α) σημείο iv) δεν υπερβαίνει τις 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής των αγαθών ή των υπηρεσιών, εκτός εάν ρητά συμφωνήθηκε διαφορετικά στο κείμενο της σύμβασης και σε οποιαδήποτε έγγραφα υποβολής προσφοράς και με την προϋπόθεση ότι δεν είναι κατάφωρα καταχρηστική για τον πιστωτή υπό την έννοια του άρθρου 7.

6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η προθεσμία πληρωμής που ορίζεται στη σύμβαση δεν είναι μεγαλύτερη από τα χρονικά όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 3, εκτός εάν ρητά συμφωνήθηκε διαφορετικά στο κείμενο της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι τούτο δικαιολογείται αντικειμενικά από την ιδιαίτερη φύση ή τα χαρακτηριστικά της σύμβασης και ότι σε κάθε περίπτωση η προθεσμία δεν υπερβαίνει τις 60 ημερολογιακές ημέρες.

Άρθρο 5 Χρονοδιαγράμματα πληρωμής

Η παρούσα οδηγία ισχύει με την επιφύλαξη της δυνατότητας των συμβαλλομένων να συμφωνήσουν, τηρουμένων των σχετικών διατάξεων της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας, σε χρονοδιαγράμματα πληρωμής που θα προβλέπουν την καταβολή του οφειλόμενου ποσού σε δόσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, εάν οποιαδήποτε από τις δόσεις δεν καταβληθεί έως τη συμφωνημένη ημερομηνία, ο τόκος και η αποζημίωση που προβλέπει η παρούσα οδηγία υπολογίζονται με αποκλειστική βάση τα ληξιπρόθεσμα ποσά.

Άρθρο 6 Αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εφόσον καθίσταται απαιτητός τόκος υπερημερίας σε εμπορικές συναλλαγές σύμφωνα με το άρθρο 3 ή το 4, ο πιστωτής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον το σταθερό ποσό των 40 ευρώ.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το κατά την παράγραφο 1 κατ' αποκοπήν ποσό είναι απαιτητό χωρίς να απαιτείται όχληση και ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης του πιστωτή.

3. Ο πιστωτής δικαιούται, επιπλέον του κατά την παράγραφο 1 κατ' αποκοπήν ποσού, να ζητήσει από τον οφειλέτη εύλογη αποζημίωση για οποιαδήποτε σχετικά υπολειπόμενα έξοδα είσπραξης πάνω από το κατ' αποκοπήν ποσό, που οφείλονται στην καθυστερημένη πληρωμή του οφειλέτη. Τούτο θα μπορούσε να περιλαμβάνει δαπάνες που οφείλονται, μεταξύ άλλων, στη χρήση δικηγόρου ή οργανισμού είσπραξης οφειλών.

Άρθρο 7 Καταχρηστικοί όροι συμβάσεων και πρακτικές

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι συμβατικός όρος ή πρακτική που αφορά την ημερομηνία ή την προθεσμία πληρωμής, το επιτόκιο για την καθυστέρηση της πληρωμής ή την αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης είτε δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα είτε γεννά αξίωση αποζημίωσης, εάν έχει κατάφωρα καταχρηστικό χαρακτήρα για τον πιστωτή.

Για την εκτίμηση του τυχόν καταχρηστικού χαρακτήρα συμβατικού όρου ή πρακτικής για τον πιστωτή, υπό την έννοια του πρώτου εδαφίου, συνεκτιμώνται όλες οι περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων:

α) τυχόν κατάφωρης παρέκκλισης από τα συναλλακτικά ήθη, αντίθετης προς την καλή πίστη και τη συναλλακτική δεοντολογία,

β) της φύσης του προϊόντος ή της υπηρεσίας, και

γ) του εάν ο οφειλέτης διαθέτει οιονδήποτε αντικειμενικό λόγο απόκλισης από τον νόμιμο τόκο υπερημερίας, από την προθεσμία πληρωμής κατά το άρθρο 3 παράγραφος 5, το άρθρο 4 παράγραφος

3 στοιχείο α), το άρθρο 4 παράγραφος 4 και το άρθρο 4 παράγραφος 6 ή από το κατ' αποκοπήν ποσό κατά το άρθρο 6 παράγραφος 1.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, συμβατικός όρος ή πρακτική που αποκλείει τη χρέωση τόκου για την καθυστέρηση της πληρωμής θεωρείται ότι έχει κατάφωρα καταχρηστικό χαρακτήρα.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, συμβατικός όρος ή πρακτική που αποκλείει την αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης σύμφωνα με το άρθρο 6 θεωρείται ότι έχει κατάφωρα καταχρηστικό χαρακτήρα.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, προς όφελος των δανειστών και των ανταγωνιστών, την ύπαρξη επαρκών και αποτελεσματικών μέσων ώστε να αποτρέπεται η συνέχιση της χρησιμοποίησης συμβατικών όρων και πρακτικών κατάφωρα καταχρηστικών κατά την έννοια της παραγράφου 1.

5. Στα μέσα κατά την παράγραφο 4 περιλαμβάνονται διατάξεις βάσει των οποίων οργανώσεις που είναι επισήμως αναγνωρισμένες ότι εκπροσωπούν τα συμφέροντα επιχειρήσεων ή έχουν έννομο συμφέρον προς τούτο μπορούν να προσφύγουν, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, στα δικαστήρια ή στα αρμόδια διοικητικά όργανα ισχυριζόμενες ότι συμβατικοί όροι ή πρακτικές έχουν κατάφωρα καταχρηστικό χαρακτήρα υπό την έννοια της παραγράφου 1, ώστε να μπορούν να εφαρμόσουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για να αποτραπεί η χρήση τους.

Άρθρο 8 Διαφάνεια και αυξημένη επίγνωση

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν πλήρη διαφάνεια όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, μεταξύ άλλων με τη δημοσίευση του ισχύοντος νόμιμου επιτοκίου υπερημερίας.

2. Η Επιτροπή δημοσιεύει στο διαδίκτυο λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα νόμιμα επιτόκια που ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών.

3. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν, εφόσον απαιτείται, τον ειδικευμένο τύπο, εκστρατείες πληροφόρησης ή κάθε άλλο αποτελεσματικό μέσο για να αποκτήσουν οι επιχειρήσεις αυξημένη επίγνωση των τρόπων επανόρθωσης για τις καθυστερήσεις πληρωμής μεταξύ επιχειρήσεων.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να ενθαρρύνουν την κατάρτιση κωδίκων έγκαιρης πληρωμής, με πρόβλεψη σαφώς καθορισμένων προθεσμιών πληρωμής και κατάλληλης διαδικασίας για τη διευθέτηση κάθε διαμφισβητούμενης πληρωμής, ή κάθε πρωτοβουλία που αντιμετωπίζει το κρίσιμο ζήτημα των καθυστερήσεων πληρωμής και συμβάλλει στην καλλιέργεια νοοτροπίας έγκαιρων πληρωμών που υποστηρίζει τον στόχο της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 9 Παρακράτηση της κυριότητας

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, ότι ο πωλητής διατηρεί την κυριότητα των αγαθών μέχρις ότου εξοφληθεί πλήρως το τίμημα, εφόσον έχει συμφωνηθεί ρητώς μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή, πριν από την παράδοση των αγαθών, ρήτρα παρακράτησης της κυριότητας.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίσουν ή να διατηρήσουν διατάξεις όσον αφορά τις προκαταβολές πληρωμών οι οποίες έχουν ήδη πραγματοποιηθεί από τον οφειλέτη.

Άρθρο 10 Διαδικασίες είσπραξης για μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι εκτελεστός τίτλος μπορεί να εκδίδεται, μεταξύ άλλων με ταχεία διαδικασία και ασχέτως του ύψους της οφειλής, κανονικά εντός 90 ημερολογιακών ημερών από την κατάθεση της αγωγής ή αίτησης του δανειστή στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή, εφόσον δεν

υπάρχει αμφισβήτηση της οφειλής ή πτυχών της. Τα κράτη μέλη ανταποκρίνονται στην υποχρέωση αυτή σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, τους κανονισμούς και τις διοικητικές διατάξεις τους.

2. Οι εθνικές νομοθεσίες και οι εθνικές κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις πρέπει να επιβάλλουν τους ίδιους όρους σε όλους τους πιστωτές που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση.

3. Κατά τον υπολογισμό της κατά την παράγραφο 1 προθεσμίας δεν λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

α) οι προθεσμίες κοινοποίησης ή επίδοσης εγγράφων,

β) οι καθυστερήσεις για τις οποίες ευθύνεται ο πιστωτής, όπως ο χρόνος που δαπανάται για τη διόρθωση αιτήσεων.

4. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1896/2006.

Άρθρο 11 Έκθεση

Έως τις 16 Μαρτίου 2016, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η έκθεση συνοδεύεται ενδεχομένως από τις κατάλληλες προτάσεις.

Άρθρο 12 Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς τα άρθρα 1 έως 8 και το άρθρο 10 έως τις 16 Μαρτίου 2013. Κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτήν κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Περιλαμβάνουν επίσης δήλωση που διευκρινίζει ότι οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία, οι οποίες περιέχονται στις ισχύουσες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, νοούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία. Ο τρόπος αυτής της αναφοράς και της διατύπωσης αυτής της δήλωσης καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα τον οποίο διέπει η παρούσα οδηγία.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρήσουν σε ισχύ ή να θεσπίσουν διατάξεις ευνοϊκότερες για τον πιστωτή από τις διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία.

4. Κατά τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, τα κράτη μέλη αποφασίζουν σχετικά με την εξαίρεση συμβάσεων που έχουν συναφθεί πριν από τις 16 Μαρτίου 2013.

Άρθρο 13 Κατάργηση

Η οδηγία 2000/35/ΕΚ καταργείται από τις 16 Μαρτίου 2013, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά τις προθεσμίες για τη μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή της. Εντούτοις, παραμένει σε ισχύ για συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από την εν λόγω ημερομηνία στις οποίες η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 4.

Οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία λογίζονται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία και νοούνται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που παρατίθεται στο παράρτημα.

Άρθρο 14 Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 15

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 16 Φεβρουαρίου 2011.